

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timiș-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Szentpétervár hadászati jelentősége

Irta BENARY alezredes.

Abban az időben, amikor a háborukat kis állandó hadseregek vívták, a háboru sorsát gyakran egyetlen város, egyetlen erődítmény elfoglalása vagy elvesztése döntötte el. Nagyatyaink közül még sokan megélték ennek a tapasztalati ténynek igazságát, amikor például egy év harci eseményei pusztán Sebasztopol körül zajlottak le és a híres erődítmény elvesztésével az oroszok számára egyúttal a háboru is elveszett. Ma a népháboruk és milliós hadseregek korában a háboru sorsát egy város sorsa egyedül már nem határozhatja meg. A végső döntés, mint már Clausewitz, a nagy német katonai szakíró is felismerte, sokkal inkább „az ellenséges haderők megsemmisítésétől” függ. A nagy népes városok azonban, akár megerősítés nélkül kell az ellenséges ostromot elszenvélniök, akár a védőművek egész gyűrűjével akarják az ellenséges hadakat feltartóztatni, egyaránt fontos anyagi és erkölcsi támaszai a védekezésre kényszerített haderőnek és elvesztésük nem egy esetben döntő súllyal határozza meg a további hadműveletek sorsát. A nagyváros ugyanis és elsősorban az ország vagy tartomány fővárosa, számos hatóság, hivatal, a haderő csomópontjainak és a vele együttműködő közigazgatási szerveknek székhelye, minden esetben többé-kevésbé életbevágó fontosságú ipari központ és egyben az egymást keresztező vasúti, hajózási utvonalak csomópontja. Egy ilyen város elvesztése jövőtehetetlenül a hadvezetés és a gazdasági élet megrázkódattatását hozza magával és a helyi lakosság, valamint a külföldi bizalmát is egyképpen megingatja.

Ezek a szempontok Szentpétervár esetében különösen erős mértékben esnek latba. A kétszáz évnél alig idősebb város ugyan alapításától kezdve, legfőképpen pedig a szovjetkőztársaság megalakulása óta állandó harcban állott Moszkvával az elsősegért, gazdasági és katonai jelentősége azonban annak ellenére is állandóan növekedett, hogy már évek óta nem székhelye a központi kormányzatnak. Elvesztése legalább olyan súlyos csapás, mint a Dnyeper és Don-medence ipari és kereskedelmi szempontból oly fontos iparvidékeinek elfoglalása. A szovjet birodalom stratégiai rendszerében Szentpétervár az északi front sarkpillére. Innen indul ki az a transzverzális és központi vasúthálózat, melynek feladata lehetővé tenni a fronton küzdő csapatok élelmiszer- és hadianyagellátását és ezenkívül az esetleg szükségessé vált átcsoportosítások gyors végrehajtását. A moszkvai vonal a Volgamedencével és a Távolkelettel a Rybinszken átvezető szakasz az Urallal, az archangelszki vonal a Fehér-tengerrel és a híres Murmanszk-vasút a Barend-tengeren, az egyetlen jégmentes északi tengeri úton keresztül a szövetséges nyugati hatalmakkal tartja fenn az összeköttetést. Innen indulnak ki a Keleti-tengert a Fehér-tengerrel és a belországi víziúthálózattal összekötő csatornák is. Szentpétervár három milliós lakossága ezenkívül több, mint nyolcszáz gyártelep munkásságát foglalkoztatja. A legkülönbözőbb szerszámgépek, turbinák, motorok, hídberendezések, modern gépkocsik, hajók, elektromos erőműtelep-berendezések és más hadifontosságú ipari létesítmények hatalmas tömege kerül ki ezekből a gyárakból, az a részük pedig, mely eddig a polgári gazdasági szolgáltatásban állott, a háboru megindulása óta természetesen közvetlen hadianyagot gyártott. Ez a hatalmas ipari központ háromszázezer szakmunkásával a szovjet hadiipar számára most természetesen véglegesen és pótolhatatlanul elvesztett.

A másik részről a város elfoglalása összeköttetést teremt a német és a finn-német front között. A német hadiipar új forrásokat nyithat magának, a német hadvezetés pedig a Keleti-tengernek a szovjet tengeri erők utolsó maradványaitól való megtisztítása után biztos víziútra tesz szert a német haderő északi szárnyának és a finn szövetségesnek ellátására. Szentpétervárral és tervszerűen félrevezetett munkástömegeivel a bolsevista világnézet egyik legfontosabb fellegvára megy veszendőbe. Olyan csapás, melynek anyagi és morális súlyát a szovjet-propaganda semmiféle erőfeszítése és szépítkézése nem tudja elhomályosítani, sem a külföld, sem a bizalmában megrendült szovjet lakosság előtt.

MOSZKVA és SZENTPÉTERVÁR napjai meg vannak számlálva

Még az amerikai sajtó is beismeri a németek lendületes előretörését Moszkva irányában — Szentpétervár körzetében minden szovjet ellenállás megtörik — Wjaszma körül a bekerített szovjet erők végleges felmorzsolása már csak rövid idő kérdése

A szövetséges seregek a keleti fronton oly súlyos csapásokat mértek a szovjet csapatokra, hogy azok teljes felbomlása folyamatban van, hiányzik az egységes szovjet hadvezetés, Moszkvában az izgalom tetőfokra hágott, Angliában a fejetlenség, Amerikában a kételkedés és sötétenlátás vált urrá: a Szovjetunió katonai és gazdasági helyzete minden vonalon megrendült. Annál fonákabb e valósággal szemben az amerikai „Associated Press” ügynökség hírverése, mely szerint Németország — fegyverszüneti ajánlatot tett volna a Szovjetunióknak. Amerikai körökben ezzel kapcsolatban az a vélemény alakult ki — jelentette az „Associated Press” — hogy egy ilyen ajánlat lehetséges volna s a jelenlegi viszonyokra való tekintettel természetes eljárás lenne a németek részéről.

Mértéktadó német helyen ezzel a hírrel szemben megállapították, hogy ez a „hírverés” a legostobább hazugságok közé tartozik, melyeket valaha is világgá röpitettek. Ugyanakkor Berlinben hangsúlyozták, hogy teljes képtelenség és nevetséges dolog feltételezni ezt: Németország attól az ellenfeleltől kérjen fegyverszünetet, melyet ép most morzsol fel. Amj az amerikai hírügynökség ama állítását illeti, hogy egy ilyen fegyverszüneti ajánlat Németország részéről teljesen érthető dolog lenne, Berlinben emlékeztettek arra, hogy a múlt esztendőben nem Németország kért fegyverszünetet Franciaországtól, hanem megfordítva történt: a legyőzött Franciaország tett ilyértelmű javaslatot.

Angolszász körök borulatására egyébként mi sem vet jobb fényt, mint az amerikai sajtó leleltetése: már nem kardoskodnak a newyorki és washingtoni lapok oly fenyegetően a háboru mellett!

A keleti fronton kibontakozó nagyszabású újabb hadműveletekről egyébként a Rador jelentésel alapján az alábbiakban számolunk be:

Meghiúsult szovjet kitérés kísérlet Szentpétervár körül

A német véderő főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásáról tegnap a következő haretéri jelentést adta ki:

A keleti fronton a hadműveletek tervszerűen folynak.

Az Azovi-tengernél lefolyt csata alkalmával elmenekült ellenség még megmaradt csapatrészeinek üldözése során egy szovjet egységet utolértek a német csapatok és megsemmisítették azt; 1100 fogoly és harminchárom agyu került a német csapatok kezére. A Dnyepertől keletre levő harci övezetben egy horvát ezred átesett a tűzpróbán.

A Wjaszmannál bekerített ellenséges erők megsemmisítése befejeződött.

Szentpétervár előtt az ellenség újabb kitérés kísérletét hiúsították meg. A szovjet csapatok véres veszteségeket szenvedtek.

Harci repülőgépek a legutóbbi éjszaka hadi fontosságú üzemeket bombáztak Moszkvában.

A Nagybritánia elleni harc során hadi repülőgépek október 13-ra virradó éjszaka jó eredményekkel bombázták Manchester ipari központjait és Hull kikötővárosát. További repülőátadások Anglia keleti és délkeleti partvidékén levő kikötőberendezések és

repülőterek ellen irányultak. Egy harci repülőgép Great Yarmouthtól keletre elsüllyesztett egy nyolcezer tonnás kereskedelmi hajót. A szárazföldi hadsereg és a tengerészet messzehordó útegek megfigyelt eredményeivel bombázták Dover szikratáviró állomását.

A Csatorna környékén német vadászipilóták elmulat napon hat, órhajók pedig két brit repülőgépet lőttek le.

Északafrikában október 10-re virradó éjszaka német és olasz csapatok Tobruknál eredményes támadást hajtottak végre, páncélosok által támogatott ellenséges ellentámadást pedig sikeresen visszavertek. Október 12-re virradó éjszaka Tobruk városát és kikötőjét bombázták. A légi harcokban öt brit vadászipilótát leltek.

A legutóbbi éjszaka nagyszabású brit bombavető repülőgép Németország északnyugati, nyugati és déli része fölé hatolt és számos helységet gyújtó- és robbanóbombát dobott. A polgári lakosság halottakat és sebesülteket vesztett. Számos helyen épületeket rombolt össze vagy rongáltak meg. Éjszakai vadászipilóták kilenc, a léghajárító útegek négy brit bombavető gépet lőttek le.

Moszkvában lázasan folytatják a csomagolást

Ankarából jelenti a Rador: A török rádió közölte, hogy a szovjet kormány elmenekült Moszkvából vagy legalábbis azon van, hogy elhagyja a fővárost. A moszkvai diplomata testület tagjai szintén megtették az előkészületeket, hogy minél sürgősebben elhagyhassák Moszkvát.

IRTÓZATOS PUSZTULÁS

Berlinből jelenti az NTL, hogy a Brjanszknál és Wjaszmannál bekerített szovjet csapatokat egyre szü-

Kétszázézer szovjet hadifogoly ...

A német vezéri főhadiszállás vasárnap kiadott haretéri jelentése szerint az ebben a hónapban a szovjet csapatokra mért súlyos csapások a hadműveletek új fejezetét jelentik. Az Azovi-tengertől az Ilmen-tólig délkeletre, a Waldaj hegységig, tehát 1200 kilométer szélességben, a német és szövetséges csapatok előrenyomulnak kelet felé. A brjanszki és

keleti helyre szorítják össze. A politikai biztosok által kényszerített szovjet csapatok minden kitérés kísérlete véres veszteséggel megghiúsult.

Egyes helyeken ezrelék fekszenek a szovjet katonák holttestei a csatá után.

Az egyik kétszáz méteres szélességű körzetben nyolcszázötven halottat számláltak össze. Nem messze ettől a helytől egy háromszáz gépkocsiból álló szállítóoszlop megsemmisített gépkocsijai hevernek szerte-széjjel.

Wjaszmai csaták már messze a front mögött vannak. A bekerített szovjet csapatok a kétségbeesett ellentállás, állandóan megkísérelt kitérések és a legnagyobb véráldozat ellenére sem kerülhetik el a megsemmisülést. Eddig több mint kétszázézer hadifoglyot ejtettek és számuk még egyre növekszik.

A német harci repülőgépek a front középső szá-

kaszán éjszaka eredményesen bombázták az ellenséges oszlopokat és vasutonalakat. Más repülőgépek Szentpétervár közellátási üzemei ellen intéztek sikeres támadásokat.

A brit hajózás elleni harc során német tengeralattjárók az Atlanti-óceánon elsüllyesztettek három hajót, összesen 23.000 tonna ürtartalommal. Egy harcú repülőgép pedig a Faröer-szigeteknél három, összesen háromezer tonna ürtartalmú ellenséges kereskedelmi hajót süllyesztett el. Az Anglia körüli vizeken a német repülők két kereskedelmi hajót semmisítették meg, összesen kilencezer tonna ürtartalommal; egy másik hajót bombatalálattal felgyújtottak. Eredményesen bombázták Anglia délkeleti és délnyugati részében a repülőtereket és a katonai célpontokat is.

A vasárnapi szovjet légivesztés: 101 repülőgép

Berlinből jelentik, hogy a szovjet légierő vasárnap százegy repülőgépet veszített. Ezek közül negyvenhárom szovjet repülőgépet légi harcokban lőttek le, tizenkét repülőgépet a léghátró tüzéség pusztított el, míg negyvenhatot a földön semmisítették meg.

TERVEK ÉS IGÉRETEK

Amszterdami jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy Beaverbrook lord, a moszkvai értekezleten résztvevő angol bizottság vezetője vasárnap rádióbeszédet mondott. Kijelentette, hogy „igéretet” tettek a

Brit vélemény: „A helyzet aggasztó”

Stockholmból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy a Svédországba érkezett hírek szerint a londoni sajtó egyhangú megállapítása szerint a keleti fronton a helyzet rendkívül súlyos. A „Sunday Times” azt írja, hogy amikor azt mondják, a helyzet komoly, tulajdonképpen keveset mondanak, mert a helyzet súlyos, sőt: aggasztó. Az angol lap különösen kiemeli a szovjet kormány felhívásának riasztó hangját.

IZGALOM KÖZELKELTEN

Stockholmból jelenti a Rador: A Stefani-iroda

Nagy szenzációt keltett Amerikában a szövetségesek újabb előretörése

Newyorkból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy a newyorki lapok az első oldalon nagy címekkel közlik a keleti frontról érkezett híreket. Valamennyi lap megállapítja, hogy a Szovjetunió helyzete súlyos. Idézik a szovjet hadsereg „Vörös csillag” című lapjának egyik cikkét, amely nagy veszélyről ír.

Az amerikai lapok teljes részletességgel hozták a nagy sikerekről beszámoló német harctéri jelentéseket.

Az „Associated Press” jelenti Londonból, hogy még a hivatalos brit körök is beismerik, hogy nagyszámú szovjet hadosztályt bekerítettek a német csapatok.

A néhai csehszlovák állam egyik vezető politikusa több németbarát cseh újságíró megmérgezett

Laznowszky Károly, a „Cesko Slovo” főszerkesztője a merénylet következtében hiszzenvedett — A többi áldozat állapota is súlyos

Rómából jelenti a Német Távirati Iroda: A volt cseh vezető körök egyik tagja vendégül látta több cseh lap főszerkesztőjét. A fogadás után nemsokára valamennyi lapszerkesztőn súlyos mérgezési tünetek mutatkoztak, úgy hogy kórházba kellett szállítani őket. A bevezetett hatósági vizsgálat során megállapították, hogy tervszerűen előkészített és végrehajtott merényletről van szó. Egyik külföldi rádióállomás

PÁNIKHANGULAT A SZOVJET FŐVÁROSBAN

Newyorkból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy az amerikai újságok visszatükrözik azt a benyomást, amelyet a német csapatok sikerei az amerikai közvéleményben keltek. A Newyork Herald Tribune című újság azt írja, hogy a német csapatok szüntelenül visszanyomják a szovjet főváros védelmezőit.

A Newyork Times megemlíti, hogy a német egységek Moszkva irányában szorítják vissza a szovjet hadsereget.

A hírszolgálati irodák értesülése szerint a szovjet helyzete igen komoly és hangoztatják, hogy a bolsevista csapatok az egész fronton visszavonulnak. A „Newyork Enquirer” rámutat arra, hogy Moszkvában pánikhangulat uralkodik.

Sztalin által kért tankok, repülőgépek, ágyuk és egyéb hadianyagok elküldésére. Beaverbrook elismerte, hogy a szovjet haderő jelenleg „rendkívül nagy veszélyben” van, de Anglia nem hagyja sorsára szövetségését. Beszéde további során utalt arra, hogy a német páncélos hadosztályok harc ereje „ellenállhatatlan” és ezért hangoztatta, hogy jóval több harci kocsit és repülőgépet kell gyártani, mint amennyit tervbe vettek.

közli, hogy a „Dagens Nyheter” értesülése szerint Irán északi részében öt szovjet hadosztály van, amelyek az a feladata, hogy esetleg a Kaukázust védelmezze, az Iránban levő angol csapatoknak pedig az lenne a megbízatása, hogy tartalék védelmi vonalat képezzenek. Egy gépesített hadosztályt, amelynek Palesztinába kellett volna indulni, Teherán közelében visszatartották mindaddig, amíg látják, hogy végződik az Azovi-tenger melletti csata.

SZÓFIA SZERINT: ITT AZ ÖSSZEOMLÁS

Szófiából jelenti a Rador: A Vorosilov, Budjeny és Timocsenko hadseregek súlyos vereségeit szófiai katonai körök a szovjet ellenállás végső összeomlása előjeleinek minősítik.

ESŐ UTÁN KÖPENYEG

Newyorkból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy a „Daily Worker” című lap, az Egyesült Államok kommunistáinak újságja, amely nemrégiben még a kapitalistákat támogatta, most azt követeli, hogy Amerika üzenje meg a háborút Németországnak. Amerikának kötelessége, — írja a lap — hogy Angliával és a Szovjetunióval Hitler ellen harcoljon.

A horvát kormány erőlyesen fellép a kommunista ügynökökkel szemben

Travnikban huszonnégy kommunistát halálra ítélték — Szerajevóban két bolsevista ügynököt agyonlőttek — Más harmincöt kommunistát letartóztattak

Zágrábból jelenti a Rador: Hivatalosan közlik, hogy a horvát hatóságok Syrmiában harmincöt kommunistát letartóztattak. Nagymennyiségű fegyvert és robbanóanyagot találtak náluk.

A kommunisták egy dunai uszályhajó ellen kíséreltek elő merényletet.

A Német Távirati Iroda egy másik zágrábi je-

Drámai hajsa a horvát főváros utcáin

Zágrábból jelenti a Stefani-iroda: A horvát belügyminisztérium közölte, hogy szombaton reggel a horvát főváros egyik utcájában egy titkosrendőr igazoltatni akart egy gyanús egyént. Az illető felelet helyett revolvert rántott elő s többször ráköt a hatósági közegre, majd el-

lentése hivatalos horvát közleményről számol be: eszerint a boszniai Travnikban a hadtörvényszék huszonnégy kommunistát halálra ítélt.

Tizenöt halálraítélt büntetését Pavelics Ante államvezető ötévi kényszermunkára változtatta át.

Szerajevóban egyébként egy zsidó és egy szerb diákok kommunista propaganda miatt agyonlőttek.

futott.

Amikor két detektív és egy arra járó német katona utána eredt, ezekre is több lövést adott le; az egyik titkosrendőrt és a német katonát megsebesítette.

A revolveres egyént az üldözés során lelőtték. (Rador).

Távlataok

FRANCIA POLITIKUSOK A BÍRÓSÁG ELŐTT.

Vichyból jelenti az NTI: Jólétesült francia politikai körökben úgy tudják, hogy a Franciaország összeomlásával kapcsolatban letartóztatott Daladier, Leon Blum, Guy la Chambre, Jacot és az időközben megszökött Pierre Cot volt miniszterelnökök, illetve minisztereken kívül bíróság elé kerül Paul Reynaud volt miniszterelnök és Mandel volt belügyminiszter is. Az előbbi négy politikus, mint ismeretes, Riomban, az utóbbi kettő pedig Vals les Bains-ban várja a bírósági tárgyalást. Az alkotmány hetedik szakasza értelmében a különleges bíróság marszali ítélete után Pétain tábornagy dönt a letartóztatottak sorsáról. A tábornagnak jogában áll Reynaud és Mandel kivételével a többiek polgári bíróság elé utalni.

KILENCVENÉVES AZ OKTÓBER-VASUT.

A keleti front északi részén előnyomuló szövetséges csapatok elérték a Szentpétervár—Moszkva-i vasutonalat. Kilencven évvel ezelőtt, 1851-ben írta alá I. Miklós cár azt a dekretumot, mely a Szentpétervár—Moszkva közötti vasutovonaj megépítését elrendelte. Amikor a vasutépítési műveletek előkészítésével megbízott mérnökök a cárnak bemutatták a különböző terveket, az uralkodó valamennyit elvetette és vonalzóit véve a kevébe; az asztalon fekvő térképhez lépett és nyilegyenes vonalat húzott a két nagyváros között: — Ime, uraim, ez az a terv, mely szerint a vasutovonalt meg fogják építeni! — mondotta az ámuló szakembereknek. A Szentpétervár—Moszkva közötti vasutovonali valóban azzal lett világhíres, hogy nyilegyenes vonalban köti össze a nagyterjedésű birodalom két legnagyobb városát. A vidék, amelyen ez a híres vonal áthalad, teljesen sík, rendkívül mocsaras és egy nagyobb folyam, — a Volhov, — is átszeli északon. A hatszáznegyven kilométer hosszú vasutovonalt mindössze egy-két híd szakítja meg, a mocsaras vidéket és az utbaeső apróbb tavakat hatalmas töltésekkel tették a vasút számára használhatóvá. Ezt a nyilegyenes közlekedési vonalat „Miklós-vasut”-nak nevezték el s hamarosan az orosz birodalom főútjává vált. A Szovjetunió hatalmas arányú iparosodása arra készítette a moszkvai kormányt, hogy a Szentpétervár—Moszkva-i vonalát négyvágányúvá építse ki. A nagyjelentőségű közlekedési vonal természetesen nem tarthatta meg régi nevét; a szovjet kormány az október forradalom emlékére „Október-Vasut”-nak nevezte el. Szentpétervár körülvárosa alkalmából a szövetséges csapatok ezt a vonalát most elvágták a szovjet forgalomból, aminek kihatása ugy katonai, mint kereskedelmi szempontból rendkívül érzékenyen érinti a Szovjetuniót.

FINNORSZAG TAVALY ÉS MOST. Az „Uusi Suomi” című helsinki lap veréclikkben hasonlítja össze Finnország jelenlegi és múltévi helyzetét. A múlt nyár, — írja a lap, — a levertség ideje volt. Ma ezzel szemben a legmegingathatatlanabb bizalom jegyében él a finn nemzet. Éppen ezért visel a finn nép jelenlegi háborús megpróbáltatásait sokkal könnyebben. Ebből a szempontból nézve a jelen felszabadító háborút a Gondviselés ajándékának kell tekinteni, — írja a továbbiakban az „Uusi Suomi” — és helyesen kell kihasználni, hogy a finn nemzet ne kerülhessen még egyszer abba a helyzetbe, amikor diplomáciailag és katonailag egyaránt mindentől elzárva, egy sokszorosan túlerőben lévő hatalommal volt kénytelen hadakozni. A finn nép a nagy áldozatok ellenére is könnyen fog harcolni a végső győzelemig, mert hiszen a közelmúlt idők súlyos tanulságai megkönnyítik számára a kitartást.

ASZONYOK KÖZSZOLGÁLATA. Megszámlálhatatlan német vasutas, postás, villamoskalauz meg kocsivezető cserélte fel szolgálati ruháját a német hadsereg tábori szürke egyenruhájával. Helyüket a legtöbb esetben asszonyok foglalták el. Amint most a Német Munkafront (DAF) energia és közlekedési szakosztályának vezetője közli, a birodalmi vasutak hatvankilencezer, a birodalmi posta százhuszezer, a közúti villamosársaságok pedig huszezer asszonyt alkalmaztak eddig. Ehhez a kétszázkilencezer asszonyhoz számítható még az a tizenkétezer asszony is, akik a különböző áramszolgáltatási üzemeknél teljesítenek szolgálatot.

BULGÁRIA

Olaszországgal új kereskedelmi szerződést kötött, román bizottsággal gazdasági kérdésekről tárgyal, ápolja a bolgár-magyar kulturális kapcsolatokat, Törökország iránt jóindulatú magatartást tanúsít

Szófiából jelenti a Stefani-iroda: A bolgár fővárosban új olasz-bolgár kereskedelmi megállapodást írtak alá. A szerződés értelmében a két ország árucseréje nyolcszázmillió líra értékű forgalom lebonyolításával történik, ami négyszer akkora, mint az eddigi olasz-bolgár árucseré mennyisége. Bulgária főképp élelmiszereket szállít Olaszországnak, melyért cserébe szöveteket, gépeket, vegyi gyártmányokat, stb. kap.

A kereskedelmi szerződés aláírása után a bolgár külügyminiszter kihallgatáson fogadta Magistrati olasz követet, akinek kifejezte legteljesebb megelégedését a tárgyalások sikere felett.

A Stefani-iroda megjegyji, hogy az új olasz-bolgár kereskedelmi egyezménynek különös politikai jelentősége is van: a megállapodás újabb, konkrét megnyilatkozása ama baráti kapcsolatoknak, melyek a tengelyhatalmak

balkáni győzelem után Albániánál közös határral rendelkező két országot egybefűzik.

A szerződést Rómában Olaszország és Bulgária természetes és észszerű kapcsolatai fejlődése fontos állomásának tekintik. (Rador).

ROMÁN GAZDASÁGI BIZOTTSÁG TÁRGYAL SZÓFIÁBAN

Szófiából jelenti: A bolgár fővárosba megérkezett az a román gazdasági küldöttség, mely illetékes bolgár tényezőkkel az áprilisban megkötött bucurestii román-bolgár gazdasági egyezmény végrehajtási módzatairól tárgyal a két ország árucseréjét illetően. (Unirea.)

A BOLGÁR MINISZTERELNÖK BUDAPESTEN

Szófiából jelenti a Stefani-iroda: Filoff bolgár miniszterelnök, mint hivatalos forrásból közlik, Budapestre utazott a bolgár-magyar közművelődési egyezmény okmányainak kicserélése céljából.

A bolgár-török viszonyt semmiféle ellenséges cselzövés sem zavarhatja meg

Szófiából jelenti a Német Távirati Iroda: A „Mir” című bolgár esti lap a bolgár-török viszonyról kapcsolatosan azt írja, hogy a török sajtó vezető helyen ismertette azt a táviratváltást, mely Boris király trónralépésének jubileuma alkalmából a török köztársasági elnök és a bolgár uralkodó között történt. Ez a táviratváltás — írja a lap, — a két ország jóviszonyának bizonyítéka. Ezt a jóviszonyt az utóbbi időkben ismételtelen is kiemelték. A „Mir” a továbbiakban megállapítja, hogy a bolgár-török viszony elmérgesítésére irányuló bizonyos külföldi kísérleteket mindkét állam kormánya visszautasította. Ezt a jóviszonyt az

intrika, bárhol is jönne, nem zavarhatja meg! — fejezi be cikkét az említett újság.

Ankarából jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy Gerede berlini török nagykövet kijelentette az újságírók előtt, hogy nagy megelégedésére szolgál a török-német gazdasági egyezmény aláírása. Hangoztatta, hogy ezt az egyezményt rendkívül rövid tárgyalás után írták alá.

CLODIUS ELUTAZOTT ANKARÁBÓL

Ankarából jelenti a Rador: Clodius miniszter a Törökországgal tárgyaló német gazdasági bizottság vezetője elutazott Ankarából. A pályaudvaron a török

kormány nevében Menemencsoglu nagykövet bucsuzott el a német minisztertől. Clodius távozásánál megjelent Papan német nagykövet is.

MEGELEGEDÉS SZÓFIÁBAN

Szófiából jelenti a Stefani-iroda: A bolgár sajtó rámutat arra a tényre, hogy bolgár politikai körökben nagy megelégedéssel fogadták a német-török gazdasági megállapodás létrejöttét s a szerződés aláírása alkalmából kiadott német-török közös nyilatkozatot. (Rador).

A romániai német népcsoport nagyszabású ünnepeit Timisoaran

Aból az alkalomból, hogy Savoyai Jenő herceg kétszázhuszonöt esztendő előtt visszafoglalta Timisoara várát, a romániai német népcsoport nagyszabású ünnepeket rendezett Timisoaran. Az ünnepségen résztvett Schmidt Andreas népcsoportvezér is, akit Jung Hans bányászati körzetvezető és Pop Eugen dr. főpolgármester üdvözölt. A német sportpályán lefolyt ünnepségen Depner Willy, a német ifjuság országos vezetője mondott elsőnek beszédet, amelyben hangoztatta, hogy

a német népcsoport ifjusági mozgalmának hatvanötezer tagja van.

Utalt arra, hogy az ifjuságot nemzeti-szocialista szellemben nevelik. Azután Schmidt Andreas népcsoportvezér tartott beszédet a nemzeti-szocialista nevelés feladatairól. Hangoztatta, hogy az ifjakat katonáknak nevelik, akik az életüket is feláldozzák népükért, a leányokat pedig úgy nevelik, hogy azok a gyermekben lássák a nép számára adott legnagyobb ajándékot és ugyanakkor saját küldetésüknél a teljesülését. A mi vallásunk — mondotta — a német történelem. Ezért a német iskoláknak is olyan neveteket adnak, amelyek az ifjuságot a nagy német hősökre emlékeztetik.

a Banatban ezentúl Prinz Eugen iskolának nevezik.

A lelkesedéssel fogadott beszéd után a német ifjuság elvonult a népcsoport vezetősége előtt. Délután a kulturpalota nagytermében folytatódott az ünnepség és akkor Valentin Anton tanár méltatta a nap jelentőségét, este pedig zeneműsor zárta le a nagyszabású ünnepélyt.

Indiában

kiéleződött a helyzet

Sanghaiból jelenti a Német Távirati Iroda: A pánhindu kongresszus alelnökét, Sztatjamurthit, mint megirtuk, a brit hatóságok letartóztatták.

Ujabbán kiszivárgott hírek szerint Sztatjamurthi megbeszélést folytatott Gandhival és

a „néma ellenállás” politikája helyett azt követelte, folytassanak a jövőben tevékeny politikát az angol iga lerázása céljából.

Az NTI Sanghaiból keltezett értesülése beszámol arról is, hogy Gandhi a jövő héten Gopalachrya madraszi miniszterelnökkel találkozik. Gopalachrya néhány napja szabadult csak ki az angol fogságból. (Rador).

Az osztálysorsjáték ötödik osztályának ötödik napi eredményei

Az osztálysorsjáték ötödik osztályának ötödik napi húzása a következő számok nyertek nagyobb nyereményeket:

Ötmillió lejt nyert az 55.378 számú sorsjegy.

Százezer lejt nyert az 57.554 és 32.462 számú sorsjegy.

Hatvanezer lejt nyert a 23.150, 61.797, 55.557 és 50.044 számú sorsjegy.

Negyvenezer lejt nyert a 299, 30.445, 16.669 és 16.680 számú sorsjegy.

Huszonezezer lejt nyert a 31.065, 40.785, 37.433, 52.377, 60.711, 1992, 24.502, 42.906, 24.446, 32.275, 27.734, 22.629, 22.746 és 22.428 számú sorsjegy.

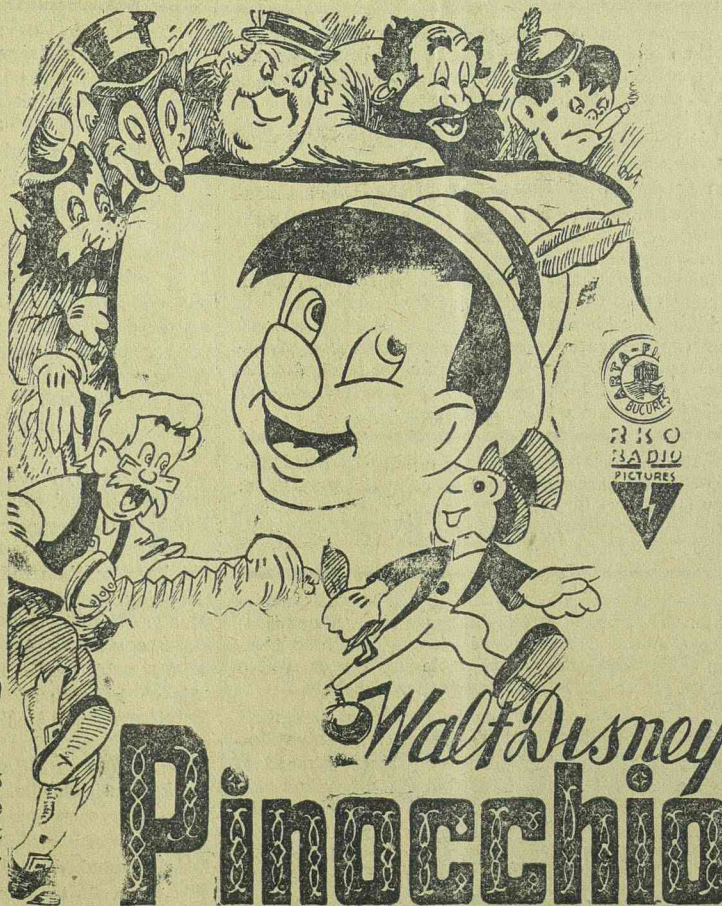
Huszezer lejt nyert a 117, 14.633, 19.488, 26.427, 68.121, 12.558, 40.335, 47.065, 9886, 62.298, 50.695 és 47.942 számú sorsjegy.

A fentiekben kívül még számos sorsjegyet húztak ki egyenként tizenötezer, tízezer, hatezer és ötezer leiel. A húzás tovább folyik. A sorsjáték alapszabályának tizenharmadik szakasza értelmében, mivel az ötmillió leies nyereményt már kihúzták, az öt millió leies jutalmat október 30-án, a húzás utolsó napján az utolsó öt nyerő szám egyenként egymillió leies összegekre felosztva kapja. A velünk közölt számok helyességéért nem vállalunk felelősséget.

FORUM (Arad)

a nagyfilmek színháza. Tel. 20-10

Ma romániai filmbemutató!

Walt Disney

egyetlen, egész estét betöltő parádés, színpompás rajzfilmje Két évig készült, két órában át csodáljuk és amíg élünk, emlékezünk rá!

Egy élő tabábu csodálatos kalandjai

Műsoron kívül a legújabb 9. sz. O. N. C. és az 523. sz. UFA háborus híradók. Előadások 3, 5, 7'15 és 9'30-kor. Kedvezményes jegyek nem érvényesek!

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brătianu-tér 3.

Telefon: 23—10.

Vasdi szerkesztő: Babuczay György

Eminescu-utca 8. Telefon 17—11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Bettartalom hához való kézbesítéssel együtt havonta 50.— lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre 900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a readas előfizetési díj kétszerese.

Hó

Bizony ez így volt. Két nap előtt még által és néztél a szinponpás ősz, meg voltál elégedve az időjárással és abban reménykedtél, hogy az október eleji derűs napok a „Vénasszonyok nyarát” vezetik be.

S tegnap reggelre csipős, hideg szél vágott arcodba: a városra leesett az első hó. Október tizenharmadikán; a hivatalos ősz kellős közepén.

Mentél az utcán és néztél a lazán hintázó, kicsike pihéket s önkénytelenül is megdidergettél. „De korán jön a tél...” — mondtad és vágyakozva gondoltál a jó meleg télikabátokra, a fűtött szoba derűs otthonosságára, amiről most már háztartási villámakcióval kellene gondoskodni. Megálltál a kirakatok előtt, ahol szebbnél-szebb télikabátok, cipők mosolyognak feléd. Érdeklődtél a tüzifaárak iránt s azután még sok egyéb kérdésesen töprengtél... de valamiről bizonyára egészen elfeledkedtél.

Elfelejtettél valamit. Valamit, ami régen, sok évvel ezelőtt, ujjongva röppent ki a szádon, mikor az első hópihét megpillantottad. Elfelejtettél örülni a hónapnak, annak a hanculat, fehér csillogásnak, mely egyik napról a másikra beköszöntött.

— Várható volt még, akár december végéig is... — mondd ehelyett minden romantika nélkül és ebben a kesernyős, borongó hangulatlanúságban őszintébb szó alig hagyhatta volna el ajkadat. —

— POLGÁROK IGYEKEZZETEK MEGTENNİ KÖTELESSÉGTEKFT, mint ahogyan a katonák a harctéren teszik: Jegyzetek visszacsatolási kölcsönt.

— Kiténtetett magasarangu román katonatisztek. Bucureștiből jelenti a Rador: Hitler vezér és kancellár mint a német véderő legfőbb parancsnoka Iacobici Iosif tábornok nemzetvédelmi miniszternek a nemzetvédelem terén tanusított érdemeinek elismeréséül a vaskereszt egyik jelvényét adományozta. Ezzel egyidőben Ciuperca Nicolae tábornoknak a harcmezőn tanusított bátor magatartásáért a vaskereszt első és másod: osztályu jelvényét küldötte. A kiténtéseket Hauffe tábornok nyujtotta át.

— Megjelent az állami tisztviselők fizetésének emeléséről szóló törvényrendelet. A hivatalos lap vasárnapi számában megjelent az állami tisztviselők fizetésemeléséről intézkedő törvényrendelet. A törvényrendelet husz százalékos emelést léptetett életbe az alsóbb rangfokozatu állami alkalmazottak részére, a többieknél pedig beosztás szerint váltakozó emelés történt.

— Tolvajok jártak már az ókori sírboltokban. Egy egyiptomi ókor-kutató intézet tudósai nagy archeológiai értékkel bíró sírokat ástak ki Saqqarah közelében. Kincseket azonban minden várakozás ellenére nem találtak. Kiderült ugyanis, hogy tolvajok már néhány évszázaddal ezelőtt ugyancsak kutatásokat, bár más irányu kutatásokat, végeztek a sírboltokban és elemelték minden emelhetőt, annak ellenére, hogy meglehetősen fenyegető felirásokat viseltek magukon a falak ezekben a kriptákban. Az egyik mumia például a következő fenyegetéssel próbálta meg az esetleges tolvajokat visszariasztani: „Akárki is merészel ebbe a sírboltba behatolni, bepanaszolom a Nagy Isten bíróságánál, fejét levágtatom és elkülönítem törzsétől, akár a csirkét!” Ez a fenyegetés nyilvánvalóan nagy hatást tett a tolvajokra, mert mielőtt a kriptá kifosztásához láttak volna, előbb óvatosan gipszszel fedték be a felirást. Miután ilyen módon lelkiismeretüket megnyugtatták, alapos munkát végeztek a sírboltban. A hatodik dinasztia egyik királyának fia, a ki-nek mumiáját szintén megtalálták az ásások alkalmával, viszont a következőt íratta fel nem kívánatos látogatók elriasztására: „Vigyázz, látlak és emlékezni fogok rád!”

A megbukott szovjetszínház

Csupán a határtalan propagandalehetőségek voltak azok a csábító okok, amelyek a Szovjetet arra bírták, hogy a színházat is éppen úgy, mint minden egyéb más „polgári berendezést”, ne likvidálja, sőt ellenkezőleg, mint igen alkalmas agitációs eszközt még jobban kiépítse. Mindaz, ami a színházat a kulturélet középpontjává avatta, a költői művek, a színjátszás művészete, a zene hatalma és a kifejező erő, amely a táncművészetben rejlik, csupán a tömegbefolyásolás többé kevésbé hatásos eszköze lett. Ugyanakkor állandóan hangsúlyozták, hogy

mindez a „polgári színház” merő ellentéte és hogy állítólag teljesen „új utakra” léptek.

A színháznak az előadásra kerülő anyag, a drámai forma és a rendezés tekintetében kollektívnek kellett volna lennie. Tömegelőadásokra fektették a súlyt, amelyeknél a hallgatóság aktív részese volt az előadásoknak, beszélőt a párbeszédbe, kérdéseket tett fel a színészeknek, véleményét nyilvánított. Hogy a színészeket és a közönséget ne válasszák el egymástól, megszüntették a függönyt. Mindez azonban egyáltalán nem volt valami új, vagy éppenséggel bolsevik találmány, hanem a német műkedvelő színjátszásnak, amely valóban a közönség dondolatán épült föl, elengedhetetlen kelléke. Ahhoz, hogy ezt a bolsevik talajon is megvalósíthatták volna, hiányzott a legfontosabb:

a fejlődés természetes törvényei alapján kialakult közönségi érzés,

mely nélkül hiábavalónak bizonyult Meyerhold rendezőnek minden igyekezete, hogy hivatást még a legfurfangosabb eszközökkel is magával rántsa. Meyerhold ugyan igénybe vette a vakító fényhatásokat, egy furfangos színházi gépezetet, azonban a publikum a fényesen kivilágított nézőtéren ennek ellenére — újságot olvasott. És Meyerhold, aki mindent, amit Moszkvában, „bolsevik kulturának” neveztek, szinte saját személyében testesített meg — máról-holnapra kegyvesztett lett.

Az az általános kívánság, hogy proletár forradalomnak az ősi nemesi és polgári művészet formáit is éppen úgy meg kell változtatnia, mint a polgári élet egyéb megnyilatkozásait, nem csupán az új előadó-művészetet és új színpadi rendezést tette szükségessé, hanem mindenek előtt új, a forradalom szellemét lehelő darabok után kiáltott. Oroszország a multban szerzőkben sohasem volt szegény, azokat a műveket azonban, amelyek a szovjet csillag égése alatt láttak napvilágot, természetesen nem lehetett egyébrek nevezni mint

pátoszos, üres frázisokkal teli politikai gyors-költészetnek.

A szokványos témák ezek voltak: a proletárok harca a kapitalisták és osztályelleneségek ellen — a proletárság győzelme, a bolsevizmus harca a fascizmus ellen — a bolsevizmus győzelme.

Miután a szovjet-színház fontos nevelési szerepet töltött be, első sorban az volt a feladata, hogy megnyerje az ifjúságot a bolsevik gondolatnak. Ennek megfelelően igen gyakran választotta drámai tárgyát a bolsevik ifjúság sorsát. Az élet azonban oly messze esett attól az illúziókkal teli világtól, melyet ezek az uniformizált irányu szindarabok az ifjúság elé tártak, hogy

a hatás természetesen éppen ellentétes lett.

De vizsgálatlan képet mutatott a szovjet színészet helyzete is, különösen az ifju nemzedéké, amely, ha számukra valósággal elképzelhetetlen nehéz körülmények között elvégezte tanulmányait, gyakran kenyér és szerep nélkül maradt. Éppen így csődöt mondott a bolsevik színház technikai tekintetben is, amely ponton pedig tagadhatatlanul közelebb állott a bolsevik közönség lelkéhez, mint művészi téren. Jellemző, hogy a szovjetsajtó adatai szerint

hat hónap alatt hatvanegyre előre megridett bemutató maradt el véglegesen

és negyvenegy bemutatót halasztottak el technikai okokból bizonytalan időre. Ilyen körülmények mellett, igazán nem meglepő, hogy a közönség a színházakból lassan teljesen elszokott és hogy naponta nem egy színházban egyszerűen azért nem tartottak előadást, mert végképpen üres sorok előtt nem akartak játszani.

A „grandiózus bolsevik kísérlet”, amely az egész vonalon katasztrófában végződött, a színház terén is fiaskót vallott. A fellengős tervek közül egyet sem valósítottak meg, egyetlen gondolatot sem vittek következetesen keresztül és az „ünnepelet” szerzők és rendezők szokásos bolsevik módszer szerint az egyedüli bűnösök — miután bebörtönözték őket — nem hagytak maguk mögött egyebet, csak tátongó ürt. Ezt csak úgy tudták kitéteni, hogy Európa legnagyobb szellemeinek, Goetheének, Schillernek és Shakespeare-nek — akiket röviden a „világforradalom előharcosainak” kereszteltek — műveit vitték színpadra. Ezzel aztán saját művészi tehetetlenségüket maradjékaltalul bebizonyították és a „bolsevik színház” sorsát végleg megpecsételték.

— Megeafolt bört propagandahír. Berlinből jelenti a Rador: Angol forrásból származó hírek szerint október 8-án és 9-én a Földközi-tengeren számos olasz hajót elsüllyesztettek, vagy megrongáltak. Az NTI közli illetékes helyről, hogy a Földközi-tengeren ezen a két napon csupán egy kis hajót rongáltak meg és egyetlen hajót sem süllyesztettek el.

— Mégse szerezésellen szám a 13! Legalább ezt bizonyította annak idején a párisi „13-as klub” sorsjegy-nyereménye. A klub tagjai ugyanis csak olyanok lehettek, akik valamilyen kapcsolatba kerültek a 13-as számmal: 13-án születtek, nősültek vagy 13-án történt velük valami életbevágó fontos esemény, stb. A klubnak több ezer tagja volt és az évenként befolyó tagdíjakat a vezetőség rendszerint sorsjegyvadász-lásokba fektette. Egy év folyamán két ízben nyerték meg a kétmillió frankos főnyereményt. Elvégre miért ne lehetne a 13-as szerencse is?...

Legideálisabb arcszépítő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS-arccrém, esteli és nappali használatra. Egy tégely ára 60 lei, GENIUS-puder egy doboz ára 60 lei, GENIUS-szappan 60 lei. FÖLDES-GYÓGY-SZERTAR, ARAD.

— Megölte a villanyáram. Devai tudósítónk jelenti: Craciunescu Aurel villanyserelő a hunedoara-megyeyi állami acélműveknél a transzformátor-teremben elővigyázatlanul megérintette az ötezer voltos huzalt, aminek következtében azonnal meghalt.

— Az állam kisajátíthatja a zsidó egészségügyi intézményeket. Bucureștiből jelenti: A hivatalos lapban rendeltörvény jelent meg, amely kimondja, hogy a nemzeti románosítási központ bármikor kimondhatja a jelzálloggal biztosított követeléseknek, zsidó fizikai vagy jogi személyek birtokában levő egészségügyi intézményeknek állami tulajdonba történő átvételét. Ez utóbbiak kisajátításánál a városi zsidó ingatlanok kisajátításáról szóló intézkedések irányadók.

— Nyilvános tánc — hatóság engedéllyel. Kentucky amerikai államban a nyilvános helyeken való táncot személyi és közönségi engedélyhez köztötték, melyet a táncosok csak kifogástalan magánéletet élő személyeknek lehet kiadni. (MN.)

— Ebzárlat Devan. Devai tudósítónk jelenti: Deva város vezetősége közli, hogy tekintettel a városban észlelt több veszettségre, a kutyák éjjel-nappal megkötve tartandók. Minden újabb esetet azonnal jelenteni kell a városi állatorvosi hivatalnak.

— Állatok a bíróság előtt. A középkorban elég gyakori volt, hogy közönséges állatok felett is ítélték a bíróságok, melyek nem tették különbséget ember és állat között abban a tekintetben, hogy egyiknek sem szabad megsérteni a törvényt. Például hóhér által való kivégzésre ítélték egy kakast boszorkányság miatt, mert állítólag — tojást tojt. Bázelen egy disznót ítélték halálra, mert fellökött egy gyereket s az belehalt sérüléseibe. Egy francia faluban pedig egyszer szabályosan kikézbésették egy bírói ítéletet a sáskáknak, hogy azonnal hagyják el a falu határát. Az újabb korban is elég gyakori, hogy állatok szerepeltek a bíróság előtt. Párisban folyt egy per, melyet egy költő indított a szomszéd kutya ellen, mely ugatásával megzavarta folyton költői ihletét. Edinburghban egy artista kakasai kerültek a bíró elé, akinek azok meghallgatása után kellett döntenie, hogy valóban tudják-e azt a produkciót, amire gazdájuk leszerződött. A kakások meg is nyerték a pert gazdájuk számára. Darmstadtban egy óriás-kigyó, egy fiatal alligátor s még egy pár exotikus állat állt a bíróság előtt. Tulajdonosukat, egy külön hölgyet, kitették a lakásából, mert ilyen állatokat tartott magánál. Az állatoknak a bíróság előtt be kellett bizonyítaniuk, hogy szelidek és nem ártnak senkinek. A bíróság azonban mégis úgy ítélte, hogy nem valók városi lakásba.

— Szerencsétlenség Devan. Devai tudósítónk jelenti: Scartu Benjamin napszámok a devai közbirtokosság homokbányájában dolgozott, amikor a leomló föld maga alá temette. A szerencsétlenség következtében Scartunak az egyik lába és két bordája eltört.

— Végre mégis meggyógyult. Rio de Janeiroban az egyik ottani kórház elmeegógyintézetéből egészségesen elbocsátottak egy embert, aki negyvenhét évig volt az intézet lakója. A szerencsés páciens 1594-ben a utóljára a külvilágot.

— **Katonai megbeszélések a Távolkeleten.** Stockholmból jelenti a Rador: Szingapurból érkezett hír közli, hogy Sir Robert Brook Popham, a távolkeleti angol erők főparancsnoka hétfőn repülőgépen Ausztráliába és Újzéländba utazott, ahol két hetet tölt és az ausztráliai és újzéländi katonai vezetőkkel tanácskozik. A Rador-iroda tokiói jelentése szerint Terporten tábornok, Hollandindia vezérkari főnöke repülőgépen Manillába érkezett és azonnal megkezdte tárgyalásait a távolkeleti amerikai erők főparancsnokával, Mac Athur tábornokkal.

— **Öngyilkosság egy bucarestii szállodában.** Bucarestből jelenti: A bucarestii „Union” szállóban Fonn Cecilia harminchat éves caransebesi illetőségű nő öngyilkossági szándékkal ötvenegy Quadronalfájdalomcsillapító pirulát vett be; a kihívott mentők kórházba szállították, ahol már nem lehetett segíteni rajta.

— **Az amerikai kommunista propaganda.** Newyorkból jelenti a Rador: Edgar Hoover, az Unió titkos rendőrségének főnöke a rendőrfőiskolán mondott beszédében a kommunista elemek tevékenységének szerelők tartását ajánlotta, mert azok — véleménye szerint, — csak ideiglenes, taktikai okokból álltak el az igaztástól s azt adott alkalomkor ismét folytatni fogják.

— **Hazaárulásért elítélt francia katonatisztek.** Vichyből jelenti az NTI: A hadbíróóság távollétükben halálra ítélte két francia hadseregbeli kapitányt, akik De Gaullehoz csatlakoztak. Más négy tisztet életfogytiglani, míg többeket husz évi kényszermunkára ítélték. A bíróság egyben elrendelte az elítéltek vagyonának elkobzását.

— **Brit repülők semleges területet bombáztak.** Bernből jelenti a Rador: Az NTI közlése szerint brit repülőgépek ismét megsértették Svájc semlegességét. A svájci parancsnokság jelenti, hogy október 12-én ismeretlen nemzetiségű repülőgépek bombákat dobtak a Thurgau kantonban levő Buvil községre. Egy ház összeomlott, három személy meghalt.

— **Allampolgárságuktól megfosztott külföldön élő magyar alattvalók.** Budapestről jelenti a Rador: A Magyar Távirati Iroda közli, hogy a magyar kormány megfosztotta magyar állampolgárságától az Amerikában élő Vámbéry Rusztem publicistát, a külföldön élő Révai újságíró, valamint Buday György képművészt, akik tevékenységükkel veszélyeztetik Magyarország érdekeit.

— **Tűz egy nagy amerikai kaucsukfeldolgozó üzemben.** Newyorkból jelenti a Rador: A Firestone kaucsukgyárban hatalmas tűzvész pusztított, amely nagy kárt okozott. A tűzoltóság csak hét óraj megfeszített munkával tudta a lángokat elfojtani. A Firestone üzemek haterkez munkást foglalkoztattak és a nemzetvédelem céljára dolgoztak. A kárt több millió dollárra becsülik.

— **Alaszkában felrobbant egy löszerraktár.** Newyorkból jelenti az NTI: Az egyik alaszki repülőléren felrobbant egy földalatti löszerraktár. Hat személy meghalt, többen súlyosan megsebesültek. Több közelben levő épület komoly károkat szenvedett. A robbanás oka ismeretlen.

— **Anglia megsegítése címén — Amerika pénzt pazarolják.** Newyorkból jelenti az NTI: Az Association Press közlése szerint Nye szenátor az újságírók előtt kijelentette, hogy a „Kölcsön és bérbeadás” törvénye alapján adott hitelek hallatlan pazarlást eredményeztek. Hozzátette, hogy éppen emiatt a kölcsön másodfok részletét képező hatmilliárd dollár megszállása ellen foglal állást.

Pacha Agoston dr. timisoarai megyéspüspök pásztorlevele

Az egyházmegye valamennyi katolikus templomában ünnepi háborus ájtatosságokat tartanak

Pacha Agoston dr. timisoarai római katolikus megyéspüspök német és magyar nyelvű pásztorlevelet intézett híveire. A főpásztor szövegét az elmúlt vasárnap

a timisoarai egyházmegye valamennyi templomában felolvasták a hívek előtt.

Bevezető szavaiban a megyéspüspök a katolikus családokhoz fordul és utal azokra a kötelességekre, melyeket a jelenlegi helyzet von maga után. Szívvez szóló intelmelt intéz a hadbavonultak otthonmaradt hozzátartozóihoz, akiknek férje, fia vagy atyja jórészt a harctéren küzd „a népért és az országért. Így most már a háború minden áldozatával és szenvedésével ránk nehezedett, — írja a püspök, — a ti gondjaitok pedig meggyarapodtak és megsokszorosodtak. Ezekben a nehéz napokban újból és újból emeljétek föl szemteiket Istenhez, a mennyei Atyához. Egyedül nála találhatunk irgalmat és segítséget...” A továbbiakban a megyéspüspök

arra buzdítja híveit, hogy vasárnap és ünnepnap délutánokint jöjjenek össze háborus

ájtatosságokra

és ott mondják el azt az imát is, melyet a pásztor levél befejező szakaszában közöl híveivel.

Ugyanakkor Pacha Agoston dr. elrendelte, hogy az egyházmegye valamennyi plébániáján vasár- és ünnepnapon, a délutáni órákban népi ájtatosságokat tartanak a lelkesek, akik egyébként atyai gondosággal figyelmzettessék a hadbavonuló férfiakat, végezzék el a szentgyónást és szentáldozást s lehetőleg lássák el őket imakönyvvel vagy rózsafüzérrel.

A mindennapi szentmisébe az eddig szokásos „pro pace” (békéért tartott) könyörgés helyett be kell iktatni a „tempore belli” (háborus idők) imádságát.

Október harmadik vasárnapja (okt. 19) a misztikák ünnepe. Ezen a napon a lelkesek szónoklataik alkalmával biztassák a híveket, hogy: 1. Imádkozzunk a misztikák ügyéért, a hit hirdetőikért, a missziós hivatásokért és a hitetlenekért, 2. lehetőségükhöz mérten adományukkal járuljanak hozzá a hit hirdetés felkarolásához.

A brit kommunista párt bosszuállással fenyegeti a londoni kormányt

Amsterdamról jelenti a Német Távirati Iroda: Az angol kommunista párt, — mint a Reuter brit hírszolgálati ügynökség közli, — vasárnap nyilatkozatot adott ki, melyben hangsúlyozza, hogy az angol nép becsülete forog kockán.

— Ha Anglia sorsára hagyja a Szovjetuniót, — mondja a közlemény, — a történelem retentő bosszút áll majd rajta. Elérkezett az ideje, hogy Nyugaton második arcvonalat létesítsenek.

A „Sunday Times” című angol lap kezdeményezési fogyatékossággal vádolja a brit hadügyminisztert.

„Nem lehet megmenteni a brit birodalmat, — írja a lap, — ha tétlenségben maradunk, mialatt Hitler egymástán semmisíti meg szövetségeseinket”.

Ezzel szemben Garvin, az „Observer” hasábjain a következőket írja: „A legelhibázottabb felfogás az, mely brit expedíciós csapatokat akar küldeni a hitlerista Európába. Ez a lépés eleve sikertelennek mutatkozik: és csak

vereséggel végződhet,

mert Nagybritannia nem rendelkezik kellő mennyiségű hajóterrel és az angol légierővel szemben a német légierő fölényben van”. (Rador.)

Az életmentő ötlet

Még a 803-ik esztendőben történt, hogy Harun al Rasid, a mesék hírneves kalifája kebelaratját, Dzsauffart, a barmekidaherceget hiútlanságon érte és élve eltemette. Természetesen kegyvesztett lett a herceg egész udvara is, köztük a híres Gabriel nevű orvos, akit szintén halálra ítélt a kalifa. Gabriel csak nagy emberismereténél és lélekjelenlétének köszönhetően életbenmaradt, mert történt éppen, hogy a kalifa szépséges és széleslyeg kegyencnéje arról panaszkodott a kalifának, hogy a balkarija hirtelen megbénult és nem tudja azt többé mozgatni. A kalifa Gabriel orvossal megvizsgáltatta a szép kegyencnőt, azt ígérte neki, hogy ha sikerül meggyógyítania a kegyencnőt, akkor megkegyelmez neki. Gabriel megvizsgálta a beteget s azonnal látta, hogy semmi baja, csak képzeli a betegségét. A kegyencnő arcát takaró fátyolhoz nyúlt és fel akarta azt mindenki előtt lebenteni, ami a mohamedán nők legnagyobb sérelme. A kegyencnő szövegének azonban olyan erős volt, hogy állítólagos béna karjával villámgyorsan oda kapott az orvos kezéhez, hogy megakadályozza fátyla fellebbentését, s ily módon kiagyógyult vélt betegségéből. A kalifa Gabriel orvost magas udvari méltósággal ajándékozta meg s azt jóval később bekövetkezett haláláig egészséggel viselte.

— **Fűthető síhek.** Épp müncheni szakújság írja, hogy feltalálták a fűthető síhot. Az új találmány állítólag rendkívül bevált, különösen a nagy távokon sietőkés (MNY).

— **Hány éves a fogkefe.** Pontosan 175 esztendeje annak, hogy az első fogkefét használták vették. A fogkefét 1762 decemberben találták fel. Dr. Moussi nevű francia orvos egészségtelennek és erköletelennek bévegezte a fogkefe használatát s nagy harcot folytatott ellene — eredménytelenül.

Ügyeletes gyógyszerárak

Kedden, október 14-én Aradon a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Kárpáti (a villamos állomással szemben), Félles (Eminecsu-utca és Rozsnyai (Avram Iancu-tér).

Mozi

Kedden a mozik műsora Aradon a következő: Corso: A sóhajók hídja (olasz film) Forum: Egy élő fábábu csodálatos kalandjai.

CORSO-MOZI (Arad)

Jön szerdai kezdettel:

A spanyol és a francia filmgyártás közös mesterműve:

A spanyol polgárháború legneginditobb és legmegrázóbb epizódja, a nemzeti Spanyolország szörnnyü küzdelme a vörös rémmel

Alcazar ostroma

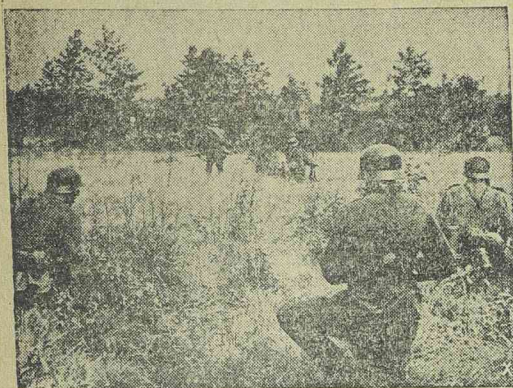
Ez a film Spanyolország nemzeti filmje. A Toledoi kadettiskolába bezárt 2000 fiatal kadett, 500 asszony és 80 gyermek 40 napi emberfeletti küzdelme, hősiessége, étlen és szomjan, elvágva a külvilágtól a sok-zoros tulerőben levő vörösök ellen mindaddig, amíg Franco generális serege fel nem szabadította. Most ünnepezték óriási lelkesedéssel Spanyolországban ezt a küzdelmet leplezván LUIS MOSCARDO szobrát a hős apa Moscardo ezredes jelenlétében, aki feláldozta a náza iránti szeretetből egyetlen fiát.

Főszerepben:

Maria Denis

a ma élő legnagyobb francia filmművész

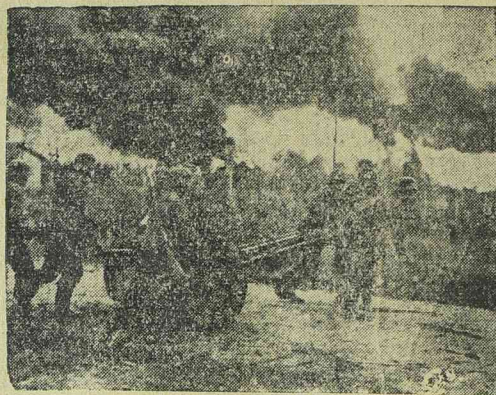
Fosco Giachelli a legnagyobb spanyol művész

Német előrsők előrenyomulása a keleti fronton

A bolsevisták által felrobbantott vasuti átjáró

Német páncéltörő ágyút új állásba vontatnak

SPORTTESEMÉNYEK

Jó csatársorok jó játéka, melyben Bindea átütő lendülete döntött

Románia—Szlovákia 3:2 (2:1)

Mintegy 15.000 néző jelenlétében játszott a két ország válogatott labdarúgó csapata Bucurestiben az ANEF-stadionban.

A mérkőzés igen jó változatos és gyors játékot hozott, melyben főleg a csatársorok tüntették ki magukat. Valamennyi gól pompásan felépített akciók eredményeként született meg.

A román csapat a már közölt összeállításban játszott. A jól működő csatársorban az első féldőben Marian végezte az építő munkát, amit a játék második részében Humis vett át. A kitűnő Marian természetesen nem bírta végig az iramot, hiszen az ősszel — ismert átigazolási ügye miatt — még alig játszott komolyabb mérkőzést. A szövetség nagy hibát követett el beállításával, amikor nem törődött az erőnlétével. Bindea szokott szemfüles, gyors és veszélyes játékát mutatta. Bogdan jó volt, míg Ploesteanu is kielégített. A fedezetsor gyengébben működött, különösen Siolovan.

A szlovákok csapatában Reimann kapus jól megállta a helyét. A háttvédek közül Ujváry volt a jobbik. A fedezetsorban a két szélső, Kovács és Biró, emelkedtek ki. Porubsky gyengébb volt. A csatársor legjobb és egyben legveszélyesebb tagja Bolcssek volt.

A játék első husz percében a vendégek nagy fö-

lénnyben voltak, amit a 14. percben szerzett góljukkal értékesítettek is. De azután a román csapat fokozatosan felnyomult és a 28. percben Humis egyenlített. A kiegyenlített játékban

Bindea hozta meg a döntést,

amikor az első féldő végén a 43. percben megszerelte a vezetést és szünet után a 4. percben egy újabb góllal növelte is az előnyt. A második féldő első félórja után végig a vendégek voltak frontban, de a 31. percben Bolcssek által rugott góljukkal csak szépíteni tudtak. A „levegőben lógó” egyenlítést a jól működő román védelem megakadályozta.

Az olasz játékvezető, Datillo, mindkét fél megelégedésére vezette az élénk iramú játékot.

NÉHÁNY BASARABIA-KUPA EREDMÉNY

Cugir: UM Cugir—Corvinul 4:1.

Braşov: ACFR—Voina 2:0

Braila: VTM—DVA 2:2.

Arad: Gloria—Crişana CFR 3:2.

Arad: SGA—Transilvania 1:1 (1:0).

KERÜLETI BAJNOKSÁG

A timişoarei kerületi bajnokság keretében a Vulturii 3:0 (1:0) arányban legyőzte a J. csapat együttesét.

ELMARADTAK A CHINEZUL-CAM GYAKORLÓ MÉRKŐZÉSEI

A kedvezőtlen időjárás miatt a Chinezul-CAMT tervezett gyakorló mérkőzése elmaradtak. Csúpan a lila-zöld egyesült ifjúsági csapata játszott a B-csapat ellen. A gyakorló mérkőzés 3:3 arányban döntetlenül végződött.

Szeged: Tóth — Szabó, Gyuris — Baróti, Kiss, Mester — Bognár, Harangozó, Kalmár, Toldi, Nagy. Ujpest: Aknavölgyi — Biró, Balogh II — Nagy-marosi, Mészáros, Kármán — Adam, Szusza, Zsengelér, Zörgő, Kalocsay dr.

Nagyvárad: NAC—SzVSE 7:0 (3:0).

Ujvidék: Elektromos—UAC 4:2 (3:0).

Diósgyőr: DiMAVAG—SalBTC 4:2 (2:1).

Kolozsvár: Kispeszt—KolAC 2:1 (2:1).

Budapest: Lampart—MAVAG 1:0 (1:0), Szolnok—Gamma 4:0 (1:0).

A fenti eredmények után a magyar NB I-ben továbbra is a WMFC — Marosvári csapata — vezet. A bajnokság állása:

1. WMFC	9	8	—	1	22:11	16
2. Ujpest	9	5	4	—	34:18	14
3. Szeged	9	5	3	1	34:13	13
4. Ferencváros	9	6	1	2	56:21	13
5. Szolnok	9	5	3	1	26:15	13
6. NAC	9	4	3	2	27:15	11
7. Elektromos	9	4	1	4	21:18	9
8. Gamma	9	4	1	4	21:20	9
9. Lampart	9	4	1	4	20:33	9
10. DiMAVAG	9	3	2	4	22:20	8
11. UAC	9	3	1	5	18:40	7
12. SalBTC	9	2	2	5	20:26	6
13. KolAC	9	3	—	6	21:27	6
14. Kispeszt	9	2	1	6	19:33	5
15. MAVAG	9	1	2	6	10:29	4
16. SzVSE	9	—	1	8	8:41	1

A csepeli WMFC legyőzte a Ferencvárost a rangadón

WMFC—FERENCVÁROS 3:2 (2:0)

Körülbelül 20.000 főnyi közönség gyűlt egybe a WMFC csepeli pályáján, hogy szemtanúja legyen a bajnokság első két helyezettje küzdelmének. A mérkőzést a bajnokságban két forduló óta vezető WMFC nyerte meg nagy küzdelem után. Az első féldőben a WMFC a széltől támogatva már két góllal vezetett. Szünet után Sárosi dr. 2:1-re javított, de Jäger ismét növelte az előnyt, amit negyedórával a befejezés előtt Kiszely 3:2-re állított. A további küzdelem nem hozott változást. A csapatösszeállítások:

WMFC: Dósai — Kállói, Szalay — Kapta, Gere, Dudás — Kiss II, Marosvári, Szabadkai, Jäger, Pintér. Ferencváros: Csikós — Tátrai, Pósa — Sárosi III, Polgár, Lázár — Kiss, Sárosi dr., Finta, Kiszely, Gyetvai.

SZEGED—UJPEST 2:2 (1:0)

Ugyancsak nagy harc volt Szegeden is, ahol a honi csapat Harangozó góljával az első féldőben vezetett. Szünet után a szél az Ujpestet támogatta és ekkor Szusza, valamint Kalocsay dr. góljaival a maguk javára fordították az eredményt. Már ugy látszott, hogy az Ujpest mindkét pontot haza viszi, amikor három perccel a befejezés előtt Nagy kiegyenlített. A csapatok:

HAZAK FOLDEK SZÓLÓK MALMOK FELLEK ELADASA VETELE CSEREJE minden arfokozatban **Hatschek ügynökség** Arad, Bul. Caroli 17 (Voll 40) Tel. 16-9

A tanítvány legyőzte mesterét

MAGYARORSZÁG—NÉMETORSZÁG 11:8 (6:0)

A magyar válogatott kézilabda csapat feltűnést keltő győzelmet aratott a nagyszerű kézilabdasporthoz felfutató és egyben a világ legjobb kézilabda nemzeteként számító németek válogatott csapata ellen. Ez a mérkőzés a 10-ik magyar—német találkozó volt és az előző kilenc mérkőzés mindegyikén a németek győztek. A legutóbbi Mannheimban tartott mérkőzésen a magyar csapat vasárnapi győzelme már előrevetette arányát, mert röviddel a mérkőzés befejezése előtt még 8:3 arányban vezettek a magyarok, de erőnlétük nem volt megfelelő és a hajrában végül is a németek győztek 11:8-ra. A németek már akkor észrevették a tanítvány feltűnő tudását és a mostani mérkőzésre igen komoly előkészületeket tettek. A pompás erőnlétben lévő magyar csapat — mintegy 7000 főnyi lelkes közönségtől biztatva — megszerezte első győzelmét a németek ellen és éppen a manheimi gólaránnyal visszavágott. Ez a mérkőzés kitűnő hírverése volt ennek a nagyszerű sportnak.

A DRESDNER SC ÉS A SCHALKE 04 KERÜLT A TSCHAMMER-KUPA DÖNTŐJÉBE

Vasárnap tartották a Tschammer-kupa középdöntőt, amelyek a várakozásnak megfelelő győzelmeket hoztak, mert Németország jelenlegi két legjobb csapata került a november 2-án lejátszásra kerülő kupadöntőbe. Az eredmények: Dresdner SC—Admira 4:0 (3:1). Schalke 04—Holstein 1. 6:0 (2:0).

NÉMETORSZÁG—HORVÁTORSZÁG 3:2

A német—horvát teniszmérkőzés második napján már eldőlt a küzdelem sorsa, mert a Henkel-Gies pár 6:4, 7:5, 7:5 arányban legyőzte a horvát Puncsecs-Pallada párt és ezzel az országok közötti mérkőzés 3:0-ra állt. A harmadik napon a horvátok javítottak, mert Mitics három és fél óras küzdelem után legyőzte Kochot. Időhiány miatt a Puncsecs—Henkel mérkőzésre már nem került sor, mert a német csapat elutazási ideje elérkezett és így Henkel erről a mérkőzésről ellenfele javára lemondott. Így a zágrábi német—horvát Róma-kupa mérkőzés 3:2 arányban végződött.

EGYÉB KÜLFÖLDI SPORTEREDMÉNYEK

Magyarország maraton-bajnokságát Gyimesy Ferenc nyerte 2 óra 56:17,8 idővel.

A németországi körzeti válogatott mérkőzések során Alsószászország 11:2 arányban legyőzte Wartland válogatottját.

A BBTE atlétikai versenvének első napi eredményei: 400 m gát: Nédasdi 55,9. díszkoszvetés: Kulitz 47,26. rudvetés: Kovács 370 cm. 800 m: Almásy 1:56,4. gerelyhajítás: Várszegi 64,16 m. 5000 m: Csaplár 14:42,8. hármasugrás: Somogyi 14,14 m.

FORDITÁST

román és magyar nyelvű, okmányokat, irodalmi és szakműveket

VÁLALOK

Címeiket a timişoarei kiadóba kérek

= KÖZGAZDASÁG =

Szigorítások a fogyasztó helyeken felszolgálható ételneműekre

Naponta csak tizennégyféle étel készíthető — Érvényben marad a lix menü

A közellátási államtitkárság a következő rendeletet adta ki:

1. szakasz. Október 15-től kezdve a bucarestii éttermek, sörözők, bodegák és kávéházak részére az alábbi rendelkezések lépnek életbe:

2. szakasz. Az éttermekben, sörözőkben, bodegákban és kávéházakban felszolgált ételneműek árát a közellátási államtitkársághoz benyújtott árszabás alapján állapítják meg, tekintetbe véve, hogy az illető fogyasztóhely melyik osztályba van sorozva.

Az árszabályban megállapított árak maximálisnak tekintendők és nem léphetik túl a szeptember 1-én érvényben voltak. A fentebb felsorolt vendégipari vállalkozások október 14-én kötelesek benyújtani a közellátási államtitkárság ár- és forgalmellenőrző osztályához az érvényben levő árszabást.

3. szakasz. Ugyanettől a naptól kezdve az ételek és italok tekintetében a következő megszigorítások lépnek hatályba:

a) Az éttermek, sörözők, bodegák és kávéházak részére csupán egyetlen kétoldalas étlapot és italjegyzéket engedélyeznek.

b) Naponta tizennégyféle étel készíthető és pedig kétféle hal, kétféle hideg főzelék, csirke, tojás-étel, kétféle leves, vagy csorba, háromféle húsétel, kétféle meleg főzelék és kétféle sült.

c) A luxus-éttermek fenti tizennégyféle ételneműn kívül még leg több ötféle ételt vehetnek fel az étlapra szabadon megalapított árban.

d) Az összegegyeztetési minisztériumnak a hiva-

talos lap 1940 november 7-iki 261. számában megjelent 36. számú rendelete a fix menükre vonatkozó kötelezettségről, az akkor megállapított árakon, továbbra is érvényben marad.

4. szakasz. A pincérek százaléka a luxus fogyasztóhelyeken tíz százalék.

5. szakasz. Az 1941 szeptember hónap folyamán látmozott étlapokon feltüntetett árak a 2. szakaszban felsoroltakkal helyettesítendők.

6. szakasz. Az italárakra nézve az 1941 szeptember 1-én látmozott és lepecsételt italjegyzékben feltüntetett árak maradnak érvényben.

7. szakasz. Azok az éttermek, sörözők, bodegák és kávéházak, amelyek borkimérési engedéllyel rendelkeznek, a borkimérési díj megfizetésétől mentesülnek, a borkimérési díj megfizetésétől mentesülnek, a borkimérési díj megfizetésétől mentesülnek, a borkimérési díj megfizetésétől mentesülnek.

8. szakasz. Valamennyi étterem, söröző, bodega és kávéház tulajdonosa köteles az étlapot a bejáratnál vagy a kávéházban íveg alatt keretben kifüggeszteni. Köteles továbbá a fogyasztó kérésére az államtitkárság által jóváhagyott árszabás másolatát bármikor felmutatni.

9. szakasz. Az ország többi részére nézve a városokban, valamint a fürdő- és üdülőhelyeken a polgármester, falvak részére pedig a megyei prefektus állapítja meg a fogyasztóhelyekre alkalmazandó eljárást, tekintetbe véve a helyi körülményeket.

LETÁRGYALJAK AZ ADÓFELEBBEZÉSEKET. A pénzügyminisztérium október 1-én kelt 308.505. számú körrendelete értelmében az adókövetés elleni felelősségeket még akkor is megtartják, ha az illető adózó mozgósítva van. A tárgyaláson az illető adózó képviselője, vagy valamelyik családtagja is megjelenhet.

A nemzetközi mezőgazdasági intézet ülészaka. A Rómában székelő nemzetközi mezőgazdasági intézet ülészaka a huszonhárom ország képviselőjének jelenlétében megkezdte őszi ülészakaát.

Több élelmiszerrel feloldanak a zárlat alól. A lakosság szükségletének fedezésére a hatóságok a nyár folyamán zárolt egyes élelmiszertermékeket fokozatosan szabadabbá teszik. Ezek között szerepel a telemea-sajt, kaskaval és a sózott hal.

Kölesönös biztosítási alap a közpénzkezelőknek. A hivatalos lapban megjelent rendelet törvény kölesönös biztosítási alapot létesít a közpénzkezelésnél előforduló esetleges sikkasztások és visszaélések fedezésére. Az alapot a közpénz- és közvagyonként szereplő anyagok kezelőinek fizetéséből levont két százalékból, a sikkasztóktól, valamint a sikkasztásokért egyetemlegesen felelős egyének törvényileg előírt egyharmad fizetéslevonásából, végül a sikkasztók vagyonának eladásából származó összegekből táplálják. A közpénz- vagy anyagkezelők az alaplól külön kárpótlást kapnak az esetleges veszteségek fedezésére. Amennyiben tíz éven keresztül egyetlen esetben tapasztalható hiány az illető közpénz- és anyagkezelőnél, a minisztérium jutalmat utal ki, amely azonban nem haladhatja meg a tíz év alatti levonások összegét.

November 15-ig megtartják a kukoricaversenyt. A földművelésügyi minisztérium közlése szerint a járási és megyei kukoricaversenyeket november 15-ig megtartják. Az ünnepélyes díjkiosztásra december 7-én a mezőgazdasági kutatóintézet helyiségében kerül sor. A versenyre beiratkozott termelők száma eléri a tizenháromezeröttszázat.

Emelkednek a borárak. Az ideai szőlőtermés a szokottnál gyengébb lesz, főleg a sik vidékeken, ahol bőség támadta meg az ültetvényeket. Ezzel szemben a hegyi szőlők állása egyes helyeken kielégítőnek mondható. Bár alatta van a jó évek termésének. Tekintve, hogy a múltévi termésből kevés bor maradt, a borárak emelkedő irányzatot mutatnak. (Universul)

Olasz rizsbehozatal. A nemzeti szövetségi intézet a legutóbb kétszáz ezer kilógram rizst rendelt Olaszországban. Ezen mennyiség egy része már meg is érkezett és azt a dunyesterentuli tartományba szállítják.

Mezőgazdasági helyzetjelentés. A földművelésügyi minisztérium közlése szerint az október 4-én befejeződött héten a kedvező meleg időjárás következtében az őszi szántások és vetések tovább folytatódtak. A síkságon a kukorica betakarítása nagy erővel folyik, míg a hegyes vidékeken most kezdődik.

Esett az élőállat ára. A vágómarhában gazdagabb vidékeken, így a Bánságban és Erdély egyes részein az utóbbi napokban éreztetően esett a marha és sertés ára. Amíg Arad környékén egy hizott ökör párja a múlt hetekben elérte a nyolcvanezer leies árat, addig most már hatvanezer leier is került eladásra. Az áresés annak tulajdonítható, hogy a gazdák téli beszerzéseik fedezésére áruba bocsátják állataikat, valamint annak is, hogy az őszi mezőgazdasági munkálatok befejezése után igyekeznek eladni a feleslegessé vált állatokat.

Vászonfélék behozatala Olaszországból. Az Olaszországból érkezett vászonfélék legnagyobb részét Bessarabiába és Bukovinába irányították. A többi, valamint egy másik ugyancsak Olaszországban rendelt szállítmányt a nemzeti szövetségi hivatal vidéki fiokjainak juttatta.

A világ aranytermelése. A világ 1941 évi aranytermelése az előző évi harminckilenc millió unciáról negyvenfél millió unciára emelkedett. Legnagyobb mennyiségű aranyat még most is a Délafrikai Unió termeli, amelynek egy év alatt kilencszázötven százalékkal nőtt a termelése. Tizenkét év alatt, 1929 óta a világtermelés éppen a kétszeresére emelkedett annak ellenére, hogy ennek a nemesfémnek nincs már az az elhatározó szerepe a gazdasági életben, mint annakelőtte volt.

Szívünk minden fájdmával jelentjük, hogy forrón szeretett gyermekünk:

Kompass József

az egyik Rosiori-erzed egyéves önkéntes őrzővezetője aug. 30-án Odesszánál 20 éves korában hősi halált halt. Az oly fiatalon elhunyt drága halottunkat hazaszállítottuk és a szülői háznál október 14-én délután 4 órakor az aradul noui temetőben helyeztük örök nyugalomra.

A gyászoló család.

Diplomáról,
érettségi bizonyítványról
és bármilyen okmányról

fotokópiát

gyorsan, kifogá-talan kivitelben, jutányosan készíti

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE
lényképészeti műterme

Timișoara I., Piața Libertății 4 sz.
TELEFON: 34-30

MEGKÖNNYÍTETTÉK A NEMZETVÉDELMI CIKKEK GYÁRTASÁT. A hivatalos lapban megjelent rendelet törvény felhatalmazza az ipari vállalatokat és részvénytársaságokat, hogy a nemzetvédelemhez és nemzetgazdaságnak szükséges anyagokat és félkész cikkeket gyárthassanak és hozhassanak forgalomba, ha esetleg az alapítási okmány ezt nem írja elő, illetve kimondottan megtiltja. Lehetővé teszi számukra a rendelet törvény, hogy ilyen cikkeket előállító gyárak alapításában résztvegyenek és jelenleg működőkhöz betársuljanak. A nemzetvédelmi cikkek előállításához és forgalomba hozatalához a hadfelszerelési államtitkárság, a nemzetgazdasági jellegű gyártmányokhoz pedig a nemzetgazdasági minisztérium engedélye szükséges. A kiadott engedély minden további alakítás nélkül módosítja a vállalat, vagy társaság erre vonatkozó alapszabályait.

Tizenhatezer szakot importál a nemzeti szövetségi intézet. A nemzeti szövetségi intézet újabb tizenhatezer darab kenderzsákot rendelt Olaszországban. A rendelt mennyiség még október hónap folyamán az országba érkezik.

Piaci árak Baja de Crisen. A legutolsó heti piacok Baja de Crisen a piaci árak a következőképpen alakultak: Kukorica 480 lei, buza 400 lei, hagyma 20 lei, burgonya 10 lei, szőlő 50—55 lei, paprika 2.50 lei, káposzta 5—10 lei, paradicsom 25—28 lei, tojás 5—6 lei, tej 17—20 lei, vaj 200 lei, kékparadicsom 10—15 lei, alma 500 lei.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmú devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 43.76—45.49. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—2.05, német márka 59—60, szová korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.15—3.27, olasz lira 9.50—9.50, léva 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.77—786.60, egyiptomi font 776.15—806.74, palesztinai font 759.62—789.55.

Határidő napló

OKTÓBER 15:

Juh- és báránybőrök zárolásának feloldása. Régi utlevél bélyegek érvénye lejár. Zárolt gyapjúkészletek beszolgáltatásának határideje.

OKTÓBER 17:

A közellátási államtitkárság rendelete értelmében mindazok a vállalatok, amelyek valamely szolgáltatást, vagy munkavégzést nyújtanak, három példányban elkészített árkimutatást tartoznak benyújtani a szeptember 1-i árákról az illetékes községi előjáróságnál.

A VÖRÖS POKOL

Portadorovics Tobeljev élményei a vörös paradicsomban

A DÉLI HÍRLAP
EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVICs KRIMOV

51.

Észak-szibériai utam során találkoztam — min arról már megemlékeztem — Nyakiráj Afanovics Govril egykori szerzetessel, a nemzetgazdasági népbiztosságot moszkvai felosztalott kirendeltségének elcsapott irnokával. Ez a lezúllott alak elriasztó példája volt annak, hogy milyen mélyre sülyedhet az Isten képe teremtett ember, ha elveszti lelke egyensúlyát és tévelygő és felforgató eszméknek hódol csak azért, hogy az iszákosság és kicsapongás szenvedélyeinek áldozhasson.

Bárha ezeken a vándorlásokon ott fent a vad északon a lakott helyek kommunista biztosai tőlük telhetően segítségemre voltak és a kezemre jártak, mégis sok viszontagsággal és fáradsággal kellett megküzdenem. Sokat köszönhetek Nikoláj Filipovics Sturovnak, hűséges szolgáltnak, aki segítőt és társam volt.

Amikor aztán már azt gondoltam — hiszen a külvilágból semmi hírt nem kaptam — hogy azok a hullámok, amelyeket a Wrangel-felkelés vert, már

elcsúsztak és hogy a szovjetkormány már befejezte a bosszuhadjáratot azok ellen, akik résztvevői voltak, elérkezettnek láttam az időt a Moszkvába való visszatérésre.

Ezenkor korutam során lassan ismét dél felé húzódtam és végre elérkeztem a nagy szibériai városba, Irkuckba. Ott hosszabb pihenőt tartottam és egykeztem tájékozódni a heizetről. Irkuckban már rendelkezésemre állottak a kommunista újságok, amelyeket szorgalmasan tanulmányoztam. Láttam belőlük, hogy a szovjet ismét erősnek véli magát és fenn hirdeti, hogy immár minden további ellenforradalmi kísérlet hiábavaló.

Sajnos, erre a véleményre kellett jutniuk mind azoknak is, akik eddig fegyverrel akarták kivívni Oroszország felszabadítását. Irkuckban alkalmam volt több titokban bujkáló volt fehér tiszttel találkozni és beható megbeszéléseink után arra az eredményre jutottunk, hogy újabb felkelések szervezésének egyelőre nincsen sok értelme. Minden ilyen kísérlet csak felesleges vérpazarlással jár. Ugy határozottuk, hogy az eddigi csendes és néma harcot továbbra is folytatjuk a szovjet ellen és bevárjuk az alkalmas időt, amely módot ad majd reá — esetleg csak évek múlva — a háromodot megváltoztatására.

16. ROMBADÓLT REMÉNYEK

Amióta Szibéria északi tájain hivatalos minőségben jártam, lakott helyekről ismételtelen írtam menyasszonyomnak, Anna Grigorovnáknak. Mint-hogy nem tudtam neki a pontos címet megadni, nem is kértem választ. De most már kibírhatalanul égett

bennem a vágy, hogy végre láthassam és a szívemre ölelhessem.

Irkuckból aztán újabb levelet küldtem címérem és tudattam vele, hogy nemsokára Moszkvában leszek.

Ekövetkezett végre a nap, amikor a moszkvai pályudvaron kiszállhattam a szibériai gyorsvonat kocsijából. Nikoláj Filipovicsal a lakásomra siettem. Csak annyi időt vettem magamnak, hogy rendesen megtisztálkodtam és átöltöztem és máris rohantam Volgóvékhoz, akiknél Anna Grigorovna lakott.

Este volt. Nemcsak Matjev Mihajlovics Volgov volt odahaza, hanem a felesége is.

A szívélyes fogadás után sajnálkozásunkat fejezték ki, hogy ismét nem sikerült a kommunizmus leverése. Érdekeltek őket a mozgalm kudarcának okai, azonban én türelmetlenül a szavakba vágtam:

— Hol van Anna Grigorovna?

Csodálkozva néztek rám.

— Hogyan, — kérdezte Matjev Mihajlovics — ön nem tudja, hogy mi történt?

Szó szót követett, kérdések és válaszok pergett, magyarázások történtek, amíg végül megértettem a dolgot.

Már megindultak a kommunisták és Wrangel tábornok seregei között a harcok, amikor Anna Grigorovna kijelentette a házaspárnak:

— Megyek a vőlegényem után!

(Folytatjuk.)

Apróhirdetések

Alkalmazás

Gyakorlott seprőkötőket keres jó fizetésű. Faur Seprőgyár, Timisoara IV. Str. Br. Janu 37. (2476)

Mindenes azonnalra felvétetik Timisoara IV. Str. Mircea Voda 3. (6033)

Jól főző mindenes október 15-re felvétetik Timisoara II. Vulcan 20. (5556)

Gépiakadost

keresünk. Cim a timisoarai kiadóban

Újny rádiómehaniikus és tehnikus valamint asztalos felvétetik. Cim a timisoarai kiadóban. (3163)

Szabóinas és egy kifutó azonnal felvétetik. Koch József Arad, Str. Duca 20. sz. (3913)

Jól főző szakácsnőt és egy gyermek-szerető szobaleányt keresek. Piti fűszerkereskedő, főposta mellett, Arad. (3940)

Főzni tudó mindenes azonnalra felvétetik. Arad, Str. Cantacuzino 31. (3941)

Szobaleányt bizonyítvánnyal felveszek. Cim: Arad, Iosif Vulcan 3. (3930)

Jó butormunkások a legmagasabb órabérére, valamint tanoncok azonnal felvétetnek. Timisoara II. Str. Telegrafului 22. Siehod. (3169)

Lehetőleg traktorhoz is értő fiatal lakatos vagy kovács segédet és inast keres. Szaterek Macea, jed. Arad. (3894)

Egyedülálló uriember lakásának rendbentartásához keres becsületes, tisztaságkedvelő bejáró-takarítónőt. Címet „Rendes fizetés” jellegére a lap timisoarai kiadóhivatalához kérek. (6035)

Állást keres

Parazk levelező, könyvelő állást keres félnapra, kisegítésre, vagy órára, igen szerény díjazás mellett, vállalja a pénzügyi és betegsegélyző befizetéseket is. Timisoara I., Str. Palanca 1. I. emelet, 8. (6033)

Házvezetőnőnek menne intelligens nő urnőhöz, vagy urhoz. Ajánlatokat „Iren” jellegére a timisoarai kiadóhivatalba kérek. (6091)

Nagyobb gyermek mellé állást keresek. Cimeket a timisoarai kiadóba kérek leadni. (6090)

Gyermekek mellé menne intelligens nő. Ajánlatokat „Szolid” jellegére a timisoarai kiadóba kérek. (6092)

Soffiőr állást keres. Leveleket „Soffiőr” jellegére a timisoarai kiadóba kérek. (2477)

50 éves rom. kath. vallású nyugdíjas, aki 15 évig vezetők állást töltött be egy vidéki nagy vegyészeti laboratóriumban. Beszél románul, magyarul és németül, megfelelő állást vállalna. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8 alá kér. (3942)

Oktatás

Szeretném magam tökéletesíteni a kozmetikában. Cimeket a timisoarai kiadóba kérek „Fizetek” jellegére. (2461)

Lakás

Aradi konzulatusi tisztviselő keresetű magyar családnál különbejárattal butorozott szobát bérelne csakis a város központjában. Ajánlatokat Rudolf Mossehoz kér, Arad Str. Eminescu 8. (6500)

Keresek bármely városrészben 4 szobás modern, kertes lakást mielőbbi beköltözésére. Címem timisoarai kiadóhivatalban meg tudható. (6058)

Kétszobás, konyhás, vagy egy nagyobb szobás konyhás, esetleg fürdőszobás lakást keresek a belvárosban. Cimeket Arad, Bul. Ferdinand 22., a trafikban kérem leadni. (3915)

Keresek butorozott szobát, fürdőszobahasználattal, különbejárattal, központi fűtéssel, esetleg telefonnal, csak a Belvárosban. Fizetek 4000 leit havonta. Bővebbet Hotel Savoy, 76-os szoba, Timisoara. (2466)

Különbejárattal szép butorozott szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3933)

Adás-vétel

2½ HP motort megvételre keresek. Koch, Arad, Eminescu 2. (3929)

Varrógépek, irodaberendezések, irógépek, hálósobák, ebédők, matracok, otománok, Thonet-székek olcsón eladó. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttel 2. az udvarban.

Orvosi műszerek és egy röntgen eladó. Cim: Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8. (3899)

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Elz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, íróasztalokat, varró- és irógépeket, hálósobák, ebédők. és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákát, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Elz-palota). Telefon: 19-75.

4-5 lóerős motort transmissióval azonnal megvételre keresek. Cimeket: Arad, Str. Serban Voda 8, sz. alá kérek. (3891)

Trico-Record kézikötőkészülékek, kaphatók a bánáti képviselőnél. Timisoara I. Piata Unirii 5. II. em. ajtó 16. (3164)

Két ritka albán bélyeg eladó. Reflektánsok adják le címüket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8, sz. alá. (3906)

Sötét színű férfifelöltő, gyapjuszövetből, eladó. Jakucs, Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 11. I. emelet, ajtó 5. (3909)

Orvosi könyvek és műszerek, használt linoleum és két vadonatúj kidolgozott görényprém eladó. Cim Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3910)

Eladok vagy cserélek Oradeán, állomással szemben, 450,000 lei értékű vilaszterü házat, 3 szoba és mellékhelyiséggel, kert és 120,000 lei értékű nagy házhelyet. Arad, Str. Cosbuc 5, Csász. 3908

Veszek házakat Oradeán. Cimeket Komlódi Arad, Bul. Reg. Elisabeta 13. sz. alá sürgősen kérek. (3912)

Komplett ebédő stíl butor kerestetik. Ajánlatokat Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8 alá kérem. (3893)

Veszek jó állapotban levő roll-filmes fényképezőgépet, prizma-látcsöveket és kvarclámpát. Centrala Optica (volt Kecs-kémény). Timisoara I., Bulevardul Regele Mihai I. 2. sz. (3167)

Stingl-zongora, fekete, keresztthrus, páncéltökés, 3 pedálos, eladó. Timisoara II., Str. Dorobantilor 57. (3166)

Szabógép eredeti Singer jó állapotban eladó. Salamon, General Cernat 7. Arad.

Egy jókarban levő gyermekkocsi eladó. Arad, Str. Ep. Clorogariu No. 15. Ciordas.

Cukorka üzletberendezés, zsáruk, esővívezékád, szállós kosarak, íróasztalok eladók. Arad, Str. Marasesti 29. (3938)

Eladó kettő darab teljesen jó állapotban levő sötétkék Neumann kabát 9-10 éves gyermek részére. Arad, Str. N. Filipescu 8. (3936)

Elektromos vízmelegítő, (Speicher) 100-120 liter ürtartalommal, 110 vagy 185 volt áramhoz, kifogástalan állapotban, megvételre kerestetik. Nagy K. szalaggyár Timisoara, str. Odobescu 13. Telfon 38-48. (2479)

Hegedűkötők: Etűdők, duettek, szólók (egyenként is) olcsón eladók. Timisoara II Str. Balas 4, ajtó 7. (2475)

Télikabátot, férfinak, középtermetre, veszek. Cimeket „6520” jellegére a timisoarai kiadóhivatalba kérek. (6520)

Jutányosan eladó porzó állvány, cinkfürdő kádak, lécz, ablakok tokkal. Kiadó ugyanott száraz világos borpince, műhelynek is alkalmas. Consistoriului 17. Arad. (3927)

Különlék

150 katasztrális hold birtokomat Lugoj mellett (több évre is) bérbe adom. Dr. Moujalledt, Arad, Str. Mocioni 3. (3852)

Parfümeriának alkalmas, forgalmas helyen fekvő üzlethelyiséget bérbe keresek. Cimeket a timisoarai kiadóba kérek. (2462)

Kiadó azonnalra gyárnak, üzemmek, ma-lomnak egy hétszáz quadrát méteres helyiség, külön udvarral és irodával. Grig. Alexandrescu 23. Arad. (3901)

Hálósoba berendezést kétágyast bérbe adnék. Cim Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8. (3904)

Ne dobja el ócska nyakkendőit, férfi lárisnyáit, azokat olcsón újjáalakítom. Arad, Piata Catedralei 2, földszint az udvarban balra. (3934)

Rendkívül elegáns kalap modellek érkeztek üzletembe. Árak mérsékeltek. Alakítás modellek után. Weinbergerné Donáth Elza, Arad, Str. Metianu 15. (3937)

Elveszett egy darab férfi keztyű. Be-csületes megtalálójá jutalom ellenében adja le: Transilvania, Arad. Calea Radnei 10. (3931)

Azonnalra keresek raktárhelyiséget Timisoara-n a Belvárosban. Telefon 41-09. (3165)

HAZAK
FÖLDEK
SZÓLÓK
MALMOK
TELKEK

minden árfokozatban
HAZACHEK ÜGYNÖKSÉG
Arad Bul. Caroli 17. volt 46
telefon 16-95